№ 55. Neue Jüdische Zeitung. II. Jahrgang.

נייע ייִדישע צייטונג

דיא „נייע ידישע צייטונג" ערשיינט יעדען מאָנטאג אונד דאָנערסטאג.

פּראָנומעראַציאָנס - פּרייז:
נאַנצאָהריג 7 פל. — קר.
האַלבאָהריג 3 „ 50 „
פיערטעלאָהריג 1 „ 75 „

דיא רעדאַקציאָן אונד אַדמיניסטראַציאָן בעפינדעט זיך:
Schiffmanngasse 6, Budapest,
וואָרין אויך דיא פּראָנומעראַציאָנס-געלדער צו זענדען זינד

אינזעראַטע ווערדען בילליגסט בעריעכנעט.

דיא ווָאָהל אינ־פֿעלגע אינער „מחלוקה", אָדער וועגען פֿערלעטצטער איסטעלקיס, אינע צערריטטונג אין דער געמיינדע ווערדען דערפֿאַרטפֿען וואָל־לען, — דיעזען אַמאָזאָנ דערדען איזט דאס האָנעוויר וואָהל שוואַרץ ערשיעדט אונד פֿאַן דיעזעס נעזיכטס-פּונקטע איזט דיא יונגסטע צאָר־מולאַר-פֿערָאָרדנונג דעס מיניסטערס פֿייריִיִ צו בעריעכען.

דיא צוויטלאַר-פֿערָאָרדנונגדעס אונ. קולטוס-מיניסטערס.

אין דער פֿאָריגען נוממער דיעזער בלאַטטער האָבען וויר בעריעכט עריזאָהנט, דאס דער אונ־גאַרישע קולטוס-מיניסטער אין אונגעלעגענהייט דער יידישען קולטוס-שטייער-צאָהלונגען איינע צוויטלאַר-פֿערָאָרדנונג עלידיעס. וואָנאָך קינפֿטיג־הין אויס איינער געמיינדע אויסשיידענע אונ־עגלעכע אינדיווידוען, גריפֿפֿען אדער קאָרפּער־שאַפֿטען, דרייא באַדשעס-אָרדע הינדורך דיא קולטוס-שטייער אין דיא קאַסטא דער פֿיהרערען געמיינדע צו עגטשרעכען האָבען ווערדען. עס איזט דיעס איינע אבאַנדערונג דער בזיהרערינגען געפֿאָלגענהייט. דא בין עטצט בעקאַנגטלעך דיא אויסשיידענדען נור דיא שטייער פֿיר אין באַדשעס-אָרט צו עגטרעכטען האָבען.

דיעזע צוויטלאַר-פֿערָאָרדנונג וואָרדע דענן איך זאָהאָל דער יידיש-אַראַמאָלסקען דורכ־פֿיהרונגס-קאָממיססאָן אלס איך דער קאָנגרעס־קאַנצלייא מיט דעם בעריעכטען צוגעשטעללט, האָב זעלבע פֿאַרקאָמענדען אַלאָלעס אין דעזעס דענגע צו עגטשרעכען האָבען ווערדען, אונד דאָרט דע נאָך הערפֿאָרגעהאָבען. דאס דיא באַהאַלטונגס־פֿעלכען ניכט פֿאַן דער אויסשיידע־רען דערבאַהנגען ווערדען קאָנען, דא זעלבסט וועגען דיא מאָראַלישען אין דער גע־מיינדע אויסשיידעס, דיעזע דענגאָך אין דיא פֿיר־הערע געמיינדע, דיא אבגעלייך נינמערד מיגאָרי־טאַס זיין וויִרד, דיא עגטפֿאַללענדע שטייער עגט־רעכענט מיס.

אס איזט אין דער פֿייאָהנטען צוויטלאַר־פֿערָאָרדנונג שלייעסלעך איך נאָך דאס הערפֿאָר־געהאָבען. דאס דיעזע פֿערפֿיגונג קיינע ריכ־טיגקעיט פֿאַר דאס האָבען, דאס איינס: דאס זיא זיך ניכט אויף דיא פֿאַרגאַנגענ־הייט בעציעהט.

דאס דיעזע נייעסטע צוויטלאַר־פֿערָאָרדנונג בעטרעפֿפֿט, זא וואָר דיא דעם קאָנגרעססע בין יעצט צוט אונד גלעלעגענהייט גענוג. דאס דיעזעגען עלעמענטע, דיא מיט דען נייעגענען דער נעגאַ־לאָגען נוט צו פֿיהרען וואָרען, פֿאַן דעם רעכטע דער אַנדערע־קאָנשטיטוציאָנס אונ מיסטעמען אונד אין אייגענען אינ־סטאַנד צו בעריעכען. אונד דערעגען, דיא אים גליכיכטיגקייט אדער אונגטס אים אינגענד וועלכען אויזאָהנען מיט דער קאָנשטי־טוציאָנס לאָגענע צוטרעקליעבען, האָבען דיעזעל־בע, אינפֿאָלגע דער פֿאַראַנדערונגען פֿערפֿיגונג דעס קולטוס-מיניסטערס, וואָנאָך נאַמלעך דאס מיטגעטיילט ווערדען, געמיינדען אונ אַנדע אויס־עגפֿאָרדערט ווערדען, אדער אינדעם דער בעריעכטען צו אינטער־בריטטען, — פֿאָלגענדען. דיא יידישען געמיינדע־ערגעלט אין אונגאַרן זינד דאַמיט, וואס דיא קאָנשטיטוציאָנס בעטרעפֿפֿט, אלס עגרע־געלט צו בעטראַכטען.

דיא יונגסטע פֿערפֿיגונג דעס קולטוס-מיניס־טערס איזט דאהער וויטער ניכטס אלס וועגען אַנמאַנד איינע אַפֿפֿעגע טהרע אינרעגענען וויל־לן; דענן נאַכדעם דיא קאָנשטיטוציאָנס בעריעכט דער־ריכטונג הין אַלאַלאָנגען זינד, וועגען נאָך עדער ריכטונג הין אַלאַלאָנגען זינד, ווערד דאך דא אַנגעע אַרזאָהנע געגענשטאַנדלאָך. דיא צוויטלאַר־פֿערָאָרדנונג קאָנן האָבסטענס יענע עלעמענטע עפֿפֿענדליך טרעפֿפֿען, דערען געוויסענען זיך בזיהער נאָר ניכט שטרייטבט, אס פֿערבאַנדע אינער נעאָלאָגענ־נעמיינדע צו אַנ־בלייבען, אדער יענע, דיא נור דעם נאַמען נאָך מיטגלידערע אינער ארטהאָדאָקסען קולטוס־געמיינדע זינד אונד ערסט שפּאַטער.

דיא רעדאַקציאָן אונד אַדמיניסטראַציאָן בעפינדעט זיך:
Schiffmanngasse 6, Budapest,
וואָרין אויך דיא פּראָנומעראַ־ציאָנס-געלדער צו זענדען זינד

אינזעראַטע ווערדען בילליגסט בעריעכנעט.

ב"ה בוראַפּעסט, כ"ה חשון Budapest, Donnerstag, 17. November 1881. שנת תרמ"ב לפ"ק.

וואס אין דער וועלט פֿאָרגעהט.

אין דער יטצינג דער אונגאַרישען דעלעגא־ציאָן פֿאָם 16. ד.מ. נאָכ בע אינע זעהר אינטער־עסאַנטע בעשפּרעכונג. עס וואָרען נאַמלעך דאס עפֿאָרדערנס פֿיר דיא אַרמעע פֿערהאַנ־דעלט אונד דא האָבען מעהרערע דעלעגירטע פֿאָן דער נראַפֿען נעגאַרד, אונד אַלעלע דעס שטאַאטעס דורך דיא אַהרלך שטייגענדען הערערס-אויסלאַגען דראָהט. דענן פֿאָם אַהרע 1868 בין 1876 האָבען דאס מיליטאַר יאָהרלך 80 מיללאָנען געבראַכט אונד הייטע גענגען ניכט אינמאַל 101 מיללאָנען. דיעזע אויסגאַבען מיס־סען דען שטאַאטס פֿינאַנצלעגעל צו גרונדע רעכטן. דעסהאַלב טוליטס דער דעלעגירטע טשערנאַ־טאַגיִ, דאס מאַן בייִם הערערס-באַדשעס ער־שאַפֿענגען אינדהרען מאַגן, אונד דאַמיט וואָרע דעס פֿינאַנצעללען אבגעלשאַפֿען אונד אַלס אין אַסטערריך וויא אין אונגאַרן אבגעראַהלען, וועגען דך נאָמלך אין שטאַאטס פֿינדען ווערדע, דער אַנגען מאַכטע: „אך בייִכע ניכט אים פֿייִרדע זא פֿיעל שטעהענדעס מיליטאַר. איך רעכנע אבע, זעלבסט וועגען אויהר אבריגען שטאַאטען עס ניכט טהוט!" דאנן ווערדען דיא אַבריגען שטאַאט־טען דיעזעס שטאַאטעס עגעיִס פֿאָלגען, דענן ער האָטעט דיא נראָסטע מאַכט אין דער אַנדע; ער וואָרע פֿינאַנצעללע געפֿאָרדערט, ער האָטעט קיינע שולדען אונד האָטעט אבערפֿלוסס־עס נעלד. דאַדורך מוסט ער אבער ניכט וויינע שלאַגפֿערטיגקייט אינבסיגן. דיא אַבריגען מוסט ער ניכט זאָ געשעהען, דאס דיא שטאַאט־טען, זא וויא אין אַמעריקא, אהנע אַרמעע אַרבייט — דאס נכט, זאנדערן ערזיעריט מאַנ־טע דיא אַרמעע ווערדען, עדאך דיא וועהר־פֿעלכע איס־עכטע־האַלטען. דיעזע שטאַאט־טען וואָרע צו בעגרייפֿען. דענן ער וואָרע דער מאַכ־טגעטע אונד גלייכלעכטע אינפֿאָלגע דער צו־פֿרידענהייט וויינער בריגער. דעדגער בטשטע דאהער דען קריעגס-מיניסטער: ער מאָגע דען בעסטען נוטצען אויס דעם בינדניסס אונזערער מאָנאַרכיע מיט דייטשלאַנד ציעהען אונד בייא דייטשלאַנד אייגען עגערגישען שריטט אין דייעזער ריכטונג טהון, דאַמיט דאָך אַנמאַל אין עגדע נעמאַכט ווערדע אייגער דיא פֿאָלקער אויסווייגענדען וויִרטשאַפֿט, וועלכע אונס אַלל־לע פֿיהער אדער שפּאַנען צו גרונדע רעכטן ווערד. אונד זעלבסט וועגען אונזערע מאָנאַרכיע אַלליין דען עגסטען שריטט מאַכען אַנלעטע, מוסט דער מיניסטער דעס אויסערן אין דער־זוכען.

דער דעלעגירטע מאָריטץ יאָכאַי אויס גגגען דיעזען אנטראג. ער זאגט: „אך קאָנן נור דאַזוגלעבע אַנשוואָרטען, וואס אייגענ שאַאפֿטס-מאַנגע, דער דיא אַבשאַפֿונגען דער אַדעס-טשראַפֿט בעגאַנטראַגטע, גאַנגטוואָרטעט וואָרדע: „מאָגען דיא הערען דייִ־בער דאַמיט אַנפֿאַנגען!" — ער גלייבט, דער פֿייִרדע אינס צוטיפֿס פֿאַן דען אַלטען אבהאַנגע, דיא רעגיערונג כאַנן דען פֿייִרדע־ען אינפֿאָלגע אייגער „מחלוקה", אדער וועגען פֿערלעטצטער איסטעלקיס, אייגע צערריטטונג אין דער געמיינדע ווערדען דערפֿאַרטפֿען וואָל־לען, — דיעזען אַמאָזאָנ דערדען איזט דאס האָנעוויר וואָהל שוואַרץ ערשיעדט אונד פֿאַן דיעזעס נעזיכטס-פּונקטע איזט דיא יונגסטע צאָר־מולאַר-פֿערָאָרדנונג דעס מיניסטערס פֿייריִיִ צו בעריעכען.

וואס אין דער וועלט פֿאָרגעהט.

אין דער יטצינג דער אונגאַרישען דעלעגא־ציאָן פֿאָם 16. ד.מ. נאָכ בע אינע זעהר אינטער־עסאַנטע בעשפּרעכונג. עס וואָרען נאַמלעך דאס עפֿאָרדערנס פֿיר דיא אַרמעע פֿערהאַנ־דעלט אונד דא האָבען מעהרערע דעלעגירטע פֿאָן דער נראָסען נעגאַרד, אונד אַלעלע דעס שטאַאטעס דורך דיא אַהרלך שטייגענדען הערערס-אויסלאַגען דראָהט. דענן פֿאָם אַהרע 1868 בין 1876 האָבען דאס מיליטאַר יאָהרלך 80 מיללאָנען געבראַכט אונד הייטע גענגען ניכט אינמאַל 101 מיללאָנען. דיעזע אויסגאַבען מיס־סען דען שטאַאטס פֿינאַנצעללע צו גרונדע רעכטן. דעסהאַלב טוליטס דער דעלעגירטע טשערנאַ־טאַגיִ, דאס מאַן בייִם הערערס-באַדשעס ער־שאַפֿענגען אינדהרען מאַגן, אונד דאַמיט וואָרע דעס פֿינאַנצעללען אבגעלשאַפֿען אונד אַלס אין אַסטערריך וויא אין אונגאַרן אבגעראַהלען, וועגען דך נאָמלך אין שטאַאטס פֿינדען ווערדע, דער אַנגען מאַכטע: „אך בייִכע ניכט אים פֿייִרדע זא פֿיעל שטעהענדעס מיליטאַר. איך רעכנע אבע, זעלבסט וועגען אויהר אבריגען שטאַאטען עס ניכט טהוט!" דאנן ווערדען דיא אַבריגען שטאַאט־טען דיעזעס שטאַאטעס עגעיִס פֿאָלגען, דענן ער האָטעט דיא נראָסטע מאַכט אין דער אַנדע; ער וואָרע פֿינאַנצעללע געפֿאָרדערט, ער האָטעט קיינע שולדען אונד האָטעט אבערפֿלוסס־עס נעלד. דאַדורך מוסט ער אבער ניכט וויינע שלאַגפֿערטיגקייט אינבסיגן. דיא אַבריגען מוסט ער ניכט זאָ געשעהען, דאס דיא שטאַאט־טען, זא וויא אין אַמעריקא, אהנע אַרמעע אַרבייט — דאס נכט, זאנדערן ערזיעריט מאַנ־טע דיא אַרמעע ווערדען, עדאך דיא וועהר־פֿעלכע איס־עכטע־האַלטען. דיעזע שטאַאט־טען וואָרע צו בעגרייפֿען. דענן ער וואָרע דער מאַכ־טגעטע אונד גלייכלעכטע אינפֿאָלגע דער צו־פֿרידענהייט וויינער בריגער. דעדגער בטשטע דאהער דען קריעגס-מיניסטער: ער מאָגע דען בעסטען נוטצען אויס דעם בינדניסס אונזערער מאָנאַרכיע מיט דייטשלאַנד ציעהען אונד בייא דייטשלאַנד אייגען עגערגישען שריטט אין דייעזער ריכטונג טהון, דאַמיט דאָך אַנמאַל אין עגדע נעמאַכט ווערדע אייגער דיא פֿאָלקער אויסווייגענדען וויִרטשאַפֿט, וועלכע אונס אַל־לע פֿיהער אדער שפּאַנען צו גרונדע רעכטן ווערד. אונד זעלבסט וועגען אונזערע מאָנאַרכיע אַלליין דען עגסטען שריטט מאַכען אַלליין, מוסט דער מיניסטער דעס אויסערן אין דער־זוכען.

דער דעלעגירטע מאָריטץ יאָכאַי אויס גגגען דיעזען אנטראג. ער זאגט: „אך קאָנן נור דאַזוגלעבע אַנשוואָרטען, וואס אייגענ שאַאפֿטס-מאַנגע, דער דיא אַבשאַפֿונגען דער אַדעס-טשראַפֿט בעגאַנטראַגטע, גאַנגטוואָרטעט וואָרדע: „מאָגען דיא הערען דייִ־בער דאַמיט אַנפֿאַנגען!" — ער גלייבט, דער פֿייִרדע אינס צוטיפֿס פֿאַן דען אַלטען אבהאַנגע, דיא רעגיערונג כאַנן דען פֿייִרדע־ען

אנצייגע.

זייטענס דעם געפערטיגטן אַרייטאַנדענס ווירד דערמיט צור נעפאַלליגען קענטנטנוס גע־באַכט דאַס מיט פרילובינסס דעם ה. ק. אינ. פינאַנצמינסטעריאוסס סיב צאַהל 70561, דאַטאַ 28־טען אָקטאָבער 1881 דיא נעווינסטס־צייטונג דער דורך דאָס האַנדע בי. מיניסטעריאוס בעזיל־ליגען וואַלטאַטעקניטס גאָלד- אינד זילבער עסעסלטסנג־לאַטעריע אַם 1. מאַי 1882 אינ־ווייעדער־הויפלינג שאַטטעזענדען ווירד:

משקאָלץ אַם 1. נאָיועמבער 1881.

אים נאַמען דעם משקאָלצער אוטשאַנאָמענ־אָרטהאַדאָקס־סעפאַרד־יידישען נעמינדע פאַר־שאַנדעס 2—3

אדאָלף שטרוס (נעמינדע־פאַרזיצער)
מאַנאַ גאָלדבערגער (נעמינדע־נאַמאַר)

Martin Strasser

קונסטשלוסקער אין גאָלד, זילבער אינד זייד

פיר אללע קאָנסעסאָנען.

Wien, Mariahilferstrasse 44.

עמפעפעהלט זיין אשעללירע צור אנפערטיגונ־גען אַן אינאַמענטען פיר סינאַגאָגען, אלס: פאַר־האַנדע פאַר דער הילינען לערע (פיוטים), אל־טאַר- אינד לאַנדעל-דעקען (מכסה), תורה־מאַנטעל אונד ווימעלן (מפה), טרי־היממעל (חופה) אינד בערעקטבער עטנ. אים זיינע דעם רישם אינד דער נעשמאַקפאַללסטען אנשפרטבע דער צייט. דיא בעצעלבען אנשפרפען ווערדען שטרענג קאַרעקטן, אינטער צייגונג אינגען אנערקאַנטע שריפטקונדיגען, אינסעפרהיט. — דא מיינע פאַבריקאַט בעריהמט אין אללער הערען לאַנדערן דיא נראַסטע אנערקענונג נעפונדען האַבען, בערעכטיגט מיך דיעס צור אנגאַבע, דאַס איך יעדערמאַן פערזיכערן קאַנן, דאַס אל־לעס צור נראַסטען צופרידענהיט איפפאַללען ווירד.

לאַטעס־צייטונגען פאַס 12. נאָיועמבער:

בוראַפעסט:	67	81	80	23	90
לינץ:	36	20	56	76	7
טרעסט:	37	36	38	57	89

פיראַנשויטשלטער רעדאַקטאָר:
יקותיאל הלוי לעדערער.

☞ נ׳איגטרעטענדע אבאָנענטען פרעל־טען דיא בין דיעסע פרשיינונגען פאַרזענדונגען דעם פאַללעטאָנס: „אַללגען אייגער פרעפעל־טען פרעיציטונגי“ נראַפטס נאַכגעלעפערט.

הודעה

ספר המדריך על במתי ים התלמוד יוצא לאור בעת כעת ובכל כ״ך עשרה פ״קים ובזכל לקוטי הש״ס ופי׳ רש״ יתום. קביעת סגיות נאות מצד הענין והזהרה למתחילים בלמוד משנה וגמרא. ומסודרות בדרך הערוך מקל לחומר. ולפי ענין הסגיות נספח עליהן מצומדות אגדות נ״ב מכל הש״ס להעיר בלב התלמיד חשקת הלמוד מיסר יראת הית. נוסף עוד הערות מעילות וציונים ממקום למקום ויוח ראשי תיבות ומבוא התלמוד נכבדות מהונל כ. על מהות שהתורה נדרשת בהן ודרכו הש״ס בלשון והוה והשתלשלות הקבלה וסדר הדורות עד הום הזה. —

„Hamadrich“ תלמודישע מוסטעראומפלינג פיר דען ערסטען אונטערריכט אים תלמוד נאך פאַראַגאַיגשען גרונדזאַטצען בעאַרבייטעט אין 2 באַנדען אַ 1 גולדען 10 קר. ביידע צוזאַממען 2 גולדען. (פערבעססערטע אויפלאַגע איף פיינעס שרייבפאַפיער 1 גולדען 90 קר. ביידע צוזאַממען 2 גולדען 50 קר). צו בעצעהען דורך יעדע בוכ־האַנדלונג אָדער דורך דיא פעלדגעער האַרטס אבראַהם זינגער בעצ.־ראַבבינער אין וואַ־פאַלאַטא בנימין זינגער בני בבוד הרב הגאון המפורסם מה׳ פסח זינגער נ״י.

☞ פיר תלמיד תורה שולען עגשטעפעבענ־דען דאַבאַטט.

דיא נייעסטע ערפינדונג

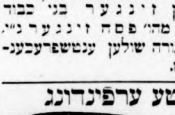

איזט דאַס נאָך פראַפעסאָר באַנאַר אויס אמעריקא נייַ־שע בריבאַנד גאַן אַל־לעטצע, וואיאַזאַל פיר דע־רען אַלס אויך פיר דאַמען אונד קינדער! זעלבעס איזט אַרגע פעדערן אויס דיינגס גוממי קונסטליך קאַנשטרי־אירט אונד דאַס דען צוזוקע, דאַס עס זעלבסט דיא פע־דעלעסטען בריבע אין קרעצעסטער צייט אין דיא גלייכע לאַנג ברינגט.

פרייז: איינאַטצ אַן 6—7 גולדען, דאַפ־פעלטע אַן 10—15 גולדען, פיר קינדער אים דיא אַלט־טע בעזאַלטער.

נאַכטס לאַגער אין מוטטער־שפּרעכען, לויפ־אַל־טעטע, בעטטפעדערן, טמטי־שפּרעכפעדען אונד אַל־לער טעטי־וואַרענ־אַרטיקעל. — בייא בייזיך־באַדערן בוט־טע אנזעטצען, אַן דעטטס, לינקס אדער דאַפפעלט, זאַ אייך דיא לייבזייטע 2—6

☞ בעטטעללונגען מוטטערלעטס נאַכגאַהמע אוט־נעהמענ בייא

MORITZ POLLITZER, k. k. Bandagist, Budapest, Franz Deákgasse.
Filiale: Königsgasse Nr. 8, neben dem Orzi'schen Hause.

וויכטיג פיר רעגאַליענפאָבטער!

טרעבער-עסטען, סלייוויטצע-עסטען, רום־עסטען, לאַנגער-עסטען אונד אַלע לוקאַר־עסטענצען אונד אַלע צור ערצייגונג פאַן גייסטיגען געשאַנקען איף קאַלטעס וועגע אהנע אַבגעאַטע

bei **Arnold Watterich, Budapest,**

Fabrikslager: Tabakgasse, vis-á-vis dem isr. Tempel

מאַניפולאַציאָנס-ביכער אין אללען שפּראַכען גראַטס. וויינקלאַפיל־פּאַר, וויינבאַקוויעסס, וויי־פערטערונגס-עסטען, וויי-ניסס, עגטווייערונגס־פּולפער, גליצערין עסט. צור ווייגמאַניפּו־לאַציאָן.

☞ הומבערג-זאַפט אונד ציגאַרען-זאַפט בילליגסט.

בודאַפעסטער באַרזענקורזע פאַס 15. נאָיועמבער.

לאַזע.	קר.	פל.
1854ער 4 פערצענטיגע שטאַאטסלאָזע	122	50
1860ער „ „ נאַנצע לאָזע	133	—
1860ער „ „ האַלבע „	133	50
1864ער שטאַאטסלאָזע צו 100 גולדען	173	—
1864ער „ „ צו 50 „	171	50
קרעדיטלאָזע	178	—
לאָנד־דאַמפּפשיפפאַהרטס־לאָזע	112	35
אונגאַרישע פראַמיע־לאָזע צו 100 גולדען	121	50
דעטטע האַלבע צו 50 גולדען	121	—
טרעסדאַל לאָזע	111	40
וויינער קאַסטנלאָזע	134	—
שרעטטער לאָזע צו 100 גולדען	127	—
קאַנע רגולעגטיגונגס	29	—
טרעקולאָזע	23	—
אונבערוקע לאָזע	24	—
קלאַי לאָזע צו 40 גולדען	40	—
קנעטטיגטיס לאָזע „ 10 „	16	50
לאַרענער לאָזע „ 20 „	21	50
אַפּנע לאָזע „ 40 „	40	50
אַלאַסי לאָזע „ 40 „	38	—
יודאַפעסטער לאָזע „ 10 „	19	—
סאַרס לאָזע „ 40 „	51	—
אַרבעטרינע לאָזע „ 20 „	22	50
סט. גענאַס לאָזע „ 20 „	48	50
סאַנטלטער לאָזע „ 20 „	25	—
וואַלטשטיין לאָזע „ 20 „	30	50
ווינדישגראַטץ לאָזע „ 20 „	42	—
לאַיבאַכער לאָזע „ 20 „	23	50

וועד־פאַס־עטע.	קר.	פל.
אונגאַרישע גאָלדרענטע	—	—
אונגאַרישע אַאַטיע־רענטע	88	60
אונגאַרישע גרונדענטלאַסטונגען	98	50
טעמעשער־באַנאַטער	98	—
וויענער־ווייטע	97	50
גאַליציע	100	—
בוקאָוויינער	100	50
אונגאַרישע אייזענבאַהן־אָבליגאַציאָנען	133	50
אַלגעמיינע אָסטרייכישע אַנלעהענס־אָבליגאַציאָנען	—	96
פאַבריטשיינע דער אונגאַרישען באַרענקע־רע־אַנשטאַלט צו 5% פערצענט	—	103
דיא־אַנשטאַלט צו 5% פערצענט	103	25
דעטטע דער אונג. דונאַפאַבריק־באַנק צו 5% פ.	101	50
דעטטע אַלגעמיינע בודאַפעסטער צו 5% פ.	194	50
דעטטע אַ 5 פערצענט	166	50
דער אונגאַרישע־גאַליציע־לאָזע	—	360
דער נאַדראַסטאַדטער	—	358
אָסטרייכישע קרעדיט־אַקציען		
אונגאַרישע קרעדיט־אַקציען		

גאָלד־קורזע.	קר.	פל.
וויליבע־אַשיא	100	—
וויראַטען	5	60
אָסטרייכישע־אונגאַרישע פּ־פּגלדען־נאָטען		
שטיק (20 פּראָנטס)	9	37
נאַפּאָלעאָנדאָר	9	37
דייטשע רייכסבאַנקנאָטען	57	70
מאַרק־שטיק	11	59
רוסישע פּאַפּיערגעלד	1	26

פרוכטפּרייזע דער קאָנהאַללע פאַס 15. נאָיועמבער.

פרוכטע	פיר 100 קילאָגראַם	
קאָרן נייא	72	9.— — 8.70
פערסטער מאַלץ	64	10.40 — 9.40
פערסטער שטאַטץ	62	7.80 — 7.65
האַפער	40	7.85 — 7.65
קוכיינען באַנאַטעס	75	6.80 — 6.85
אַנדערלי	73	6.75 — 6.80
הייזען באַנאַנען	—	6.25 — 5.40
וויינען	פיר ד׳יאַרד	12.60
„ הייבסטס	„	— —
„	„	— —
קוקורוזען	„ מאַ־יזיי־	7.20
„ נעיסטע	„	— —
האַפער	„ הייבסטס	8.30
„	„ פּייזאַרד	— —
רעפּס	„	13.40

הילזענפרוכטע		
	בוי	פאַן
פּיזאַלץ	10.50	11.25
צוויבעלאַרען	12.—	13.—
לינזען	12.—	20.—
ערבזען	11.—	11.—
הויזבוין וואַסטס זאַק	10.75	—.—
מאַהן, נייעי 37 פּל. בלוי	40.—	30.—
האַנזאַמען	8.—	—.—

אַר.	וויינ־בערג	74
		75
		76
		77
		78
		79
		80
		—
אַר.	11.90 — 12.—	75
	12.05 — 12.15	76
	12.20 — 12.30	77
	12.35 — 12.40	78
	12.40 — 12.45	79
	12.50 — 12.55	80
	—	—
אַר.	12.15 — 12.25	75
	12.30 — 12.40	76
	12.45 — 12.55	77
	12.60 — 12.65	78
	12.65 — 12.70	79
	12.75 — 13.80	80
אַר.	12.05 — 12.15	75
	12.20 — 12.30	76
	12.35 — 12.45	77
	12.50 — 12.55	78
	12.55 — 12.60	79
	12.65 — 12.70	80
	— —	—

Herausgeber und verantw. Redakteur: Carl Lederer.

Druck von Emerich Bartalits, Budapest, VIII., Eßterházygasse Nr. 12.

איבערפירונג לעם. פאן דען אויף דעם וואגען בעפינדלוכען וואהרען וואר נעכסטען אבהאנדען נעקאמען, דא דיא יונגע-לאנדערער דעם אים שנעללען לויפ אדאהין-אזענדען פפערדע ניכט נאכקאמען קאנטען, דער פערדאכט, דען רויב-אנפאלל פערזוכט צו האבען, פאללט איך צוויי וואגענלענדען, דא זיך שאן וואכענלאנג אין דער נאהע דעם באהנהאפעס דערזאמען-ערבען, בין צום אבענד וואר איבער דעזען פאר-פאלל קיינע פאר-ליצילבע אנצייגע ערשטאטטעט.

* (אנט-סעמ-טישע וויהלעריען אין בולגאריען), וויא אים קאנסטאנטינא-פעל געמעלדעט ווירד, ווערדען דיא אנט-סעמי-טישען וויהלעריען גענען דיא יודען אין בולגא-ריען מיט נאכאם איפער בעטרעבען. אין רוסלד, דער נאך בולגאריען איינגעזאנדערט, האט דיא יודען-פינדליכקייט נאך דייזער פראווינץ פערפפאלגט.

*(פראצעסס וויגען יודען-כראיאלע), אים וואלאנסקא (רוסלאנד) ווירד פאם 11. דייזעס מעלעי-אפרס: דיא פראצעסס וויגען מהילנאהמע אן דען יודען-פלינדערוגגען ווערדען פאר דעם דייזיגען קרייז-נערכטע פערזאהרטהיילטע אין פאלגע דעם-סען 8 דייפט-שילדיגע צו יע 15 יאהרען צוגאנגס-ארבייט, 8 אדערע צו יע 2 אין האלב יאהרען שווערען קערפערס; דיא אבערגען ערהיעלטען איינע קערקער-שטראפע פאן יע 16, 4 אונד 3 מאנאטען. נור אין 16יאהרינער ברייטע יאהרדע, וויל נאך אנמינדרע, נאנצליך פייגעשפראכען. דיא פערזאהרטהיילטען ווערדען נאך סיבירען געשיקט, וויא זיא אדרע שטראפע אבבייסן מיססען.

* (אויס וויאשינגטאן) ווירד נעמעל-דעט: דער פראצעס גענען גיאטעאי (ליגע גוטא), אין אין פערהאנדלונג גענאממען וואהרען, אלס פערהיידיגער פונגרטען דער שוואגער דעם אנגעקלאגטען אונד אין אנדערער אריאלאם. נאך איינער ווייגע ערהעלטען בע-שפרעכונג ווארדע פאם פגרכטס-האף דיא פאר-שטעטיגונג דער פערהאנדלונג אי-פגעגעב-בען. גיאטעאיס אי-פערטעגן מאכטע דען איג-

דרוק אינגען גיסטיג גנעשטארטען מעגשען. גיאו-טעאי וואללטע, עונטערגאנג דעם רעאטע דיינען אדווארקאטען אונד אנגענאכטעט דער אנאהדעונג דעם ריכטערס, דורכאוס אינע ערקלארונג פער-לעזען מיט אינבעראבב שרייעלדר הין קאמ, עצפט זיינער רעדע אינען צייטונגס-שרייבער. אייניגע צייטונגען פערפפעגטלכטען דענן איך דיא רעדע, אין וועלכער גיטעאי אנצוואנמעע-האנגענער ערקלארט, דאס גאטט אהם בעפאה-לען האבע, גאר פעדד צו ערשיסען, אונד דאנן עראינגערט, דאס מעדר-ערע זיינער פערוואנדטען אירדרוגגיג ווארען, שליעסלך פערלאנגט ער געלד, אם זיינע „פערטהידיגונג" פיהרען צו קאנגען.

* (אויס וויען) ווירד געמעלדעט: דיא פלוטס אייגעס דיער עטאבלירט געיוועזענע קייס-מאגנעס ערריגטע אין וויעגער קריסמאגנעטישען קרייזען גראפען אין אוזטהען. דער פאן אריא-הילף, קאסערגעג-נאססט, וואהרנהאפט געוויזענע גאר-הארדעלע, נאמענס יזליאים וויינבערגער, האט מיט צוריקלאסען אייגער שולד פאן 60,000 גולדען, דיא פלוטס נאך אמעריקא ער-גריפפען, וויינבערגער, דער אייגע גשעאפטס-זייטע נאך לייזערפאאל צו אינטערעסמען אנגאנג, האט אייגיגע טאגע פאר אנטריטס זיינער זייטע, וויא גין אייגגליישעטע נאכפאר-שיינונג ערגעבען, אי-גע פערשליידערונג פאן וואהרען פארגענאממען, איגד דורך בעגעגענג פאן וויעסעל אין באאר-גענדע 30,000 גולדען מיטגענאממען, דיא פער-פאלגונג דעם בעטרעגרס איזט בעהארדליך אייגגעליישעט.

* (פיסס ביסמארק אונד גראף אנדראשי). יעמאנד האט יונגסט דען פיר-סטען ביסמארק געפראגט, אב עס אידהם אנגענעהם וואר, יונגן גראף אנדראשי ווידער מיניסטער דעם אייסערן ווירדע? — אלס דיפלאמאטען וואר עס מר אנגענעהם — לייר-מעטע דיא אנטוואר: — אבער אלס מעגשען אונד נוטעס פיינדע איזט עס מיר לייבער, אידהן דארט צו זעהען, וואהרן אך זעלבסט נעהען מאכטע; אין גרזיקלעבע צייטקראנצאנגעהיט, יונגן איינסט שווערע צייטען קאממען, ווירד מאן אינס ווידער ריפען. אונד דאמיט ערגינגטע ער אן דיא בעקאנגטע אנקלאגטע אין דער אין פלאטטער קומפאן דעם אבענדס בים נאכהיינ-גענהען אבער זיינען צעב-נעגאסטן שאלפערט, דער אם באדען דיעגט. — „העב' מיך אויף, בי-

ניגמאלס ווארט פיל ווייל אונד דער נעראנקע נעקאמען, האט ער זיינען בליק זיך אך עהרבען דיינסטע. דאס ער זיינע הארד אויסטשיידקען דיינע אין דיעזע פיעלאנס ווארבעגען קלייגאדע. האטטע מאן ניכט אללגעמיין ער-וואיטשט, דאס איינגער אין רעגיערונגדער פרייס אדער אין פרינץ אוס קאנינלוכעס הייזע קאמטען אונד אוס דיא ווערבען ווירדע.

אונד נון וואללטע אוהם דעם יאהרגע דעם עדען אונד דער יודען, דער בין יעטצט אין דען קרייזען דעם גיעדערען אדעלס זיך אפט גענוג גענוגגענוגעטצט אין פיהלט האטטע. דייזעס אנגעהאנגע גליק צו טהייל וועדען? — דייסטע ער. אבער אך אייגע נאלאנגענדע צוקונפט צוריק-זייזיגן?

שאן דאלב גנעשלאפסטע, אויף דיא פלאגע דער מוטטער אינגעזוכטען, ריינגעטצט ער זיך דער זאנדער-באגען פאגע דעדזיגלבען, אב ער עס אפ-צייטעת, זיך קאנבאליש אדער פראפטסאגטיש טיפען צו לאפטן. „וואס איזט אללער אירדישער נאהנזיך, זאגטע ער זיך, „אים פערגלייכע מיט דען האכטסטן נעטצען דער ערדע? אלס פאר פיעלען אנדרשיינדען נאפט דען אכרהם בעריעה, אונד אוהם דען האכטסטן זענגען ערשטיילטע, דא פערזאיין ער אים, דאס זיינע נאקאפמענען ניכט מאטט אונד רוהם אונד ריכטהוס עולאנגען ווירדהן, זאג-דעען דיינגענדע פיעמדלינגע זיין אללטעל אין אינגעס לאנדע אנהאנגען ניכט נעהאבט?

וויא אפ האטטע פיל וויילאנד דאס נאפטע מאר-טיריום דעם יידישען אפלקעס בעוואונדערט, אונד זיך דאנאך גענעהמט, זיך דייגען נאפטטבענגאדעטען שאמטע אנגשטיעפען! אונד יעטצט האטטע ער ערפאהרען, דאס ער אוהם דורך דיא נבורט אנגעהאריג, אונד הייריך

„אך שיהלע מיך." אנשווארטעטע הייריך, „דורך דייגען פערלאנגען זעהר נעפרהט; אללין אך בין אין אין דייגען אין פערלאנגגערהיס אין אך מיר אויהנען אפשטעל-לען אללל; בייההר הייעלט אך מיך פיר איינגען אאל-שטיינער אונד נלאבובטע פיל וויילאנד צו הייסטן."

„אך האטטע זיא, וויא נעזאגט, פיל איינגע לאגדס-מאגן פאן אנד נעהאלטען אונד פערמוטהעט, דאס דיא דען נאמען וועגגער פיהרטן.

פיידיגטס איבערראשט בליקטע פיל דען רעדענ-דען אין.

„וואס פיי-אלאפסטס זיא צו אייזער פערמוטהונג?" פראגטע ער.

„איך קאנגטע איינגס יונגע דאמע נאמענס יוליע וועגגער. דיא אוהרען עפטטעטע הייריך וועגגער הייראטהעטע. דער יונגע עהמאנן פערנגליקטע אויף איינער פערגענגגענגע-ריינע אין פטטע אנדרע אוהרען נאך דער האבצעס. וויא איך פערנאממען האבע, אונדערדע אוהם נאך דיינגע נאמען אין זאהן נעבאהרען, זיא, מיין הערר, מ-ראגגע אין אי-אפאללענדער וויינע דיא צייגע וועגגער וויטשוונג, אונד דאס פיהרטע מיך צו דער פערמוטהונג, דאס זיא אין זאהן יונגע דאגע זיינן, דער אך אינגסט נאהער שאגט."

„אההע, מטטשהיילגגנגן, מיין הערר." אנשווארטעטע פיל, „אנגעערסטיגן מיך אויסטעראדענשלך. — דארף איך זיא בטשטען, מיך אין מיינע וועהנונגן צו בע-לגשען?"

דער אנגעערדעטע וויללגטעטע אין, אונד באלד וואטען דיא ביידען אויף דעם באלקען אאר הייריגס צומטע, פערגענגגע דען דופפענדען שווארצען קאפפעע שלירפענד.

(פארטעטצונג אפלגט.)

„אך שיהלע מיך." אנשווארטעטע הייריך, „דורך דייגען פערלאנגען זעהר נעפרהט; אללין אך בין אין אין דייגען אין פערלאנגגערהיס אין אך מיך אויהנען פאשטעל-לען אללל; בייההר הייעלט אך מיך פיר איינגען אאל-שטיינער אונד נלאבובטע פיל וויילאנד צו הייסטן."

„אך האטטע זיא, וויא נעזאגט, פיל איינגע לאגדס-מאגן פאן אנד נעהאלטען אונד פערמוטהעט, דאס זיא דען נאמען וועגגער פיהרטן.

פיידיגטס איבערראשט בליקטע פיל דען רעדענ-דען אין.

„וואס פיי-אלאפסטס זיא צו אייזער פערמוטהונג?" פראגטע ער.

„איך קאנגטע איינגס יונגע דאמע נאמענס יוליע וועגגער. דיא אוהרען עפטטעטע הייריך וועגגער הייראטהעטע. דער יונגע עהמאנן פערנגליקטע אויף איינער פערגענגגענגע-ריינע אין פטטע אנדרע אוהרען נאך דער האבצעס. וויא איך פערנאממען האבע, אונדערדע אוהם נאך דיינגע נאמען אין זאהן נעבאהרען, זיא, מיין הערר, מ-ראגגע אין אי-אפאללענדער וויינע דיא צייגע וועגגער וויטשוונג, אונד דאס פיהרטע מיך צו דער פערמוטהונג, דאס זיא אין זאהן יונגע דאגע זיינן, דער אך אינגסט נאהער שאגט."

„אההע, מטטשהיילגגנגן, מיין הערר." אנשווארטעטע פיל, „אנגעערסטיגן מיך אויסטעראדענשלך. — דארף איך זיא בטשטען, מיך אין מיינע וועהנונגן צו בע-לגשען?"

דער אנגעערדעטע וויללגטעטע אין, אונד באלד וואטען דיא ביידען אויף דעם באלקען אאר הייריגס צומטע, פערגענגגע דען דופפענדען שווארצען קאפפעע שלירפענד.

(פארטעטצונג אפלגט.)

פעסטער לעאפאלדי-מארקט.

דאס מארקט-נעשאפט האט זיך אין דען מייסטען לאנדעס-פראדוקטען אלס נוט הערויסגעשטעללט.

אין עערסטער הייהע וואר דער פערקעהר אין וואלל לע אין צימעלך שואכער; אין נעשאיענען אללען זינד דיא פרייזע עשוואס צוריקגענאנגען. אין שפיר-טום וואר דאס געשאפט זעהר פלוי. אין האדערן אאנד פראפטן דער נעריגגען פאראשהע פיינע שטיינגזינג דער פרייזע שטאטט. אין פעדערן וואר לעבהאפטס געשאפט צו נעשטיגערטען פרייזען פיר נעריגגעגע מאר-טען. אין פעללען וואר זעהר שואכקער אבזאטץ. אין מאגנפאקטורוואארען וואר דאס געשאפט צימעלך גוט. אים נאנצען וואר דער מארקט אין מיט-טעלמאסיג גוטער.

וואללע. פעערזיפט וואוידען 8000 מעטער-צטר. אייגשיר פיינע 2 גולד: 41—46 קר', מיטטעלע. 1 גולד: 92 קר' ביז 2 גולד: 14 קר', מיטטלערע 1 גולד: 57 ביז 1 גולד: 82 קר', קאמטטאללע מיטטעלע. 1 גולד: 57 ביז 61 קר', אנדזוהאלדע מיטטעלע. 1 גולד: 16—21 קר', אדדנאריע 98 קר' ביז 1 גולד: 7 קר', צווייטשיר פיינע וויטטע נעבריכטואללע 1 גולד: 41—64 קר', טחיים בעט-טעריע 1 גולד: 32—36 קר', זאמטטעראוללע 1 גולד: 52 ביז 64 קר', מיטקלאין, הערוטע, דאנדזאשער 1 גולד: 30—33 קר', לאנדזוואללע, מיטטלערע 1 גולד: 43 ביז 87 קר', הייטשוואללע, מיטטלערע 1 גולד: 39 קר', ביז 43 קר', נאדבעריזואללע, מיטטלערע 98 קר' ביז 1 גולד: 7 קר', צינאאע 1 גולד: 1—2 קר', צאקקעל פערשווענטטע 75—78 קר' פיר קילאגר.

שפיריטוס. נעשאפט אנימיט. דיא פרייזע מיט 25—50 קר' פיר העקטאליטער האהנד אלס פון דער פראוואנצ, אן דאס נאריע 33 גולד: 25—50 קר', פיר-טס העפט 36—36 גולד: 50 קר'.

סלייוואוויטץ. עס קאמטן מעהרערע פראפט-מארקטע אוים דער טילאדי אויף דען פלאטען. אלטע

נייע יידישע צייטונג.

Nr. 55.

דאס „נייע ווייגער מאגבלאטט" מעלדעט: „פעללדמארשאלל-לייטענאנט בעק, שיקט דעם גענעראלשטאבעס, זאללטע צו מיגסטער דעם אייסבאן (?) ארבאנגט ווערדן. זיינע בעריכטונג וואיידע אין דאפקריייזן זעהר עגשטיעדען גע-ווייסט, אין דען לעטצטען מאגען איזט יעדאך איינע ווערזונג אינגעגעדעגען, וועלכע דיא ע-רגעגונג בעקס צום מיגסטער דעם אייסבאן ווע-דער אלס צייטעלהאפט ערשיינען אונד דיא קאנדידאטען קאלנגקיס אין דען פארדע-רונד טרעטען לאסט.

נייעסטעס אויס אללען לאנדערן.

• (דאס קראנפרייצענ-פאארין זיעבענברגען.) דאס כראנפ-רייצענ-פאאר קאם נאכמאטאג אם 4 אוהר נאכמיטטאגס אין נאריגנ-סגנס-אומ-מיר אן. איבעראלל ווארען פאהנען אן אינגאנשען, אבסטרייכישען אונד בעלגישען נאציאנאל-פאהנען אנגעבראכט. אם אינגאנגע דעם אבסטעללס וואורדען אהדיע האיטען דורך דיא בעאמטען דער נטער-ווייגק-צאיגן אנזטאט אין דעם נטער-דירעקטארס גרזיק בעגרייסט; דערייך פערפשען זיך דיא הערשאפטען אין דיא אם ערסטען שטאנד איינ-גערייכטען צימער. דער קראנפרייגן איבערגעב זיינע פראגען אין אינגאריישער שפראכע אן דאס עבספאנגס-פערזאנאל. אים דער אומגעגע אזט דער אדעל פאללגאדל, אין דער דיא בעפאלקערונג אן גראסען מאססען דערבי-געשטאנדן. אם 6 אוהר וואר דאס-טאפעל. צו וועלכער גראפ טעלגקי גאב דער אבגר-אגר, אם 3 אוהר נאכטס גאב דער אבגר-אגר-מיסטער דאס צייכען צור פארבערייטונג דער טייב-ואגד. אם האלב 5 אוהר בעגאב זיך דער קראנפרייגן אין דיא פאפללעע צום געבעט. אם 5 אוהר וואיידע דאס פרייטשטך אינגעגאמען, אם האלב 7 אוהר בעגאב זיך דער קראנפרייגן אבגר אפדו-וואר-פאסאלין אינס גבערבגע דיא טייב-ואגד בעגאגן אין דעם דערבעגטען טייב-קרייז. אים ליבאנאלאנ אונד הראדאק זינד 80 טייבבער אבגעגאגען. דיא וואל-וואגדע פיג-גאלדיגסט 4—8 באגען, דיא ואגדען אראנשירט פייזענגער אונד וועסטער. דער קראנפרייגן צייגט זיינע גיריכליכע אנקנפפ אפפערגנגען נאך נאדאללא. קראנפרייגצפסען שטאפפערט דעם קאנגלייכען דאך אין בייסטעל אן. — צו דען האפ-אנדען

פאָלליטאָן.

פאָלגען איינער פערפערלטען ערצעהלונג.

(21-טע פאָרטזעטצונג.)

פייל איבערלעבט יעטצט עיסם ווידר, וואס אללעס אים דער נעסטרינע אבענד גענעראכט האטטע, דיא מוטטער אזאפרעדעס. נאך דער ציט דיא ווענדונג האטטע זיינדדעס צו צום בעזוואיסטווין צייטאכט וואר. אונד דיא נאנזע אנדענס האטטע זיינע אנגאנדאיג זיך דרעגע מוט-מער איינגעגאמען! אין אללען דינגען פייטשען וואר דיא אים אלס אייגע לידענדע, אלס אייגע פערלאבטעגע ערשיינען. דער נאכגעגע אינדעגם גגשעהען זיין מוטטער! אונד גן דאך דיא ארטם גענעגגגעגגעגגען אלס אייגע פערטהן, דיא זיך עגטפאר-נגשאנונגען האטטע בגי צו דען האטטגען שטאנדן דער לייטער. דיא צו דען האדען דער מעגשלגכגן נעזעללשאפט טעפאר-פערטר! אבער אום דעם בעגשען אגדענקגן אין דען פפלגכגן אגדענקגן אין דען גייגען אגדענ-גגלעבגכגן אגדענקגן אין דען גגלעבגכגן